

సంపాదకీయం

గురువారం 10-07-2025

శ్రీ ప్రాణోజు... రేపటి ఇంధనం

ఇంద్ర నాల వాడకంతో వాతావరణ మార్గులు
మువుతున్నాయి. విపత్తులు ముంచుకొస్తున్నాయి. ఇటువంటి
శోషణ పర్యావరణ హితకరమైన గ్రీన్ ప్లౌడ్రోజన్ వినియోగంపై
ధృష్టి సారించింది. ఈ త్రమంలో దేశీయ ఇంధన రంగంలో
పూరిత ప్లౌడ్రోజన్ మిషన్ విఫ్లవాత్సక మార్పులకు శ్రేకారం
దు. భావి తరాలకు పరిశుభ్రమైన వాతావరణాన్ని, నూతన
అవకాశాలనూ అది అందివ్యగలదు. ప్రపంచం శుద్ధి
వైపు మళ్ళీతున్న తరుణంలో, భారత్ గ్రీన్ ప్లౌడ్రోజన్
వైపు ధృష్టి సారిస్తోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం 2023లో 'సేషనల్ డ్రోజన్'
మిషన్ ను ప్రారంభించింది. దేశీయంగా హరితశ్వర్మ
ఉత్సత్తుత్తిని పెంచి పరిశ్రమలకు సరఫరా చేయడంతో
ఇంధన రంగంలో ఇండియాను ప్రపంచంలోనే ప్రధాన
యాదారుగా నిలిపేందుకు దీన్ని ఉదేశించారు. సౌర, పవన
సాయంతో నీటి నుంచి ఉత్పత్తి చేసే స్వచ్ఛవైన ఇంధనమే
ప్లౌడ్రోజన్. ఈ ప్రక్రియలో ఎలాంటి కర్పున ఉద్దారాలూ
వు. మీథేన్ను మండించడం ద్వారా తయారయ్యేది 'గ్రీ
న్ ప్లౌడ్రోజన్'. ఇది పర్యావరణానికి తీవ్రపడ్డం కలిగిస్తుంది. ఇదే
లో ఇంధనాన్ని తయారుచేసి కర్పున ఉద్దారాలను భూమిలో
ఉండు - దాన్ని 'బ్లా ప్లౌడ్రోజన్' అంటారు. దీనివల్ల
ణానికి కొంత హాని తప్పదు. అందుకనే, ప్రపంచ దేశాలు
ప్లౌడ్రోజన్ తయారీకి ప్రాధాన్యమిస్తున్నాయి. వాయి రూపంలో
ఇంధనాన్ని నిల్వ చేయడం, తరలించడం చాలా నుంభం.
ఇది పరిశ్రమలు, రవాణా సాధనాలకు బాగా ఉ
రడుతుంది.

చవగ్గ అందుబాటులోకి?

కేంద్రం 2023లో జాతీయ హరిత ప్రైట్‌జన్ మిషన్‌కు రూ. 19,744 కోట్లు మంజారు చేసింది. ఈ మిషన్ ద్వారా 2030నాటికి అయిదు మిలియన్ మెట్రిక్ టన్సుల ఇంధనోత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని సాధించడంతో పాటు- ఎనిమిది లక్షల కోట్ల రూపాయిల పెట్టబడులను ఆకర్షించి, అరు లక్షల ఉద్యోగాలను సృష్టించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా ఏటా 50 మిలియన్ టన్సుల వాయి ఉద్ఘారాలను, రూ. లక్ష కోట్ల విలువైన ఇంధన దిగుమతులను తగ్గించుకోవచ్చని భావిస్తున్నారు. ఈ లక్ష్యాల సాధన కోసం ‘స్టోటజిక్’ ఇంటర్వెన్షన్ ఫర్ గ్రీన్ ప్రైట్‌జన్ ట్రాన్సిషన్’, పథకానికి రూ. 17,490 కోట్లు ప్రత్యేకించారు. తద్వారా దేశియ ఎలక్ట్రోలెజర్ తయారీకి, గ్రీన్ ప్రైట్‌జన్ ఉత్పత్తికి ప్రోత్సహం లభిస్తోంది. దీనికి తేడు పైలట్ ప్రాజెక్టులకు రూ. 1,466 కోట్లు, పరిశోధనలూ నూతన నైపుణ్యాల శిక్షణ కోసం మరొ రూ. 400 కోట్లు ఖర్చు చేయస్తున్నారు. గ్రీన్ ప్రైట్‌జన్ తయారీకి ఉపయోగించే పునరుత్పాదక విద్యుత్తుతై ట్రాన్సిషన్ ఫార్మిషన్ థార్టీలను మరో అయిదేళ్ల వరకూ మాట్లాచే స్తున్నారు. దానివల్ల ప్రైట్‌జన్ ధర సుమారు 20 శాతం వరకు తగ్గి అవకాశముంది. తద్వారా 2030 నాటికి కిలో గ్రీన్ ప్రైట్‌జన్ ను 100-150 రూపాయిలకే అందించాలని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. ఇటీవల దేశంలోనే మొదటిసారిగా లద్దాలో ప్రైట్‌జన్ బస్సులు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. వాటి కోసం ఆక్రద ఎన్తిపీసి ఆధ్వర్యంలో శుద్ధ ఇంధనోత్పత్తి కేంద్రాన్ని నెలకూల్చారు. దీంతో దేశవ్యాప్తంగా ఇటువంటి రవాణా వ్యవస్థను తీసుకురావడం సాధ్యమేనని నివుఱులు అంటున్నారు. ఇంధన సంస్థలు సైతం గ్రీన్ ప్రైట్‌జన్ వైపు మొగ్గుచూపుతున్నాయి. ఇంద్రియన్ అయిల్ కార్బోరేషన్ తన పానివట్ రిపైనరీలో ఈ ఇంధనాన్ని ఉపయోగించేందుకు సరఫరాదారులను ఎంపిక చేసింది.

ఎన్డిఎ పక్షాల

క్వాంటమ్ వ్యాలిటో డిస్టర్బేషన్ ప్రార్థిత ప్రైమ్ క్లాస్ లో అంధ్రప్రదీప్ ముందుంది. విశాఖపట్టం సమీపంలోని పూడిమడక దగ్గర దేశంలోనే అతిపెద్ద గ్రీన్ ప్రైమ్ జన్ కేంద్రానికి అంతకూరారోపణ చేశారు. ఇక్కడ రోజు 1500 టన్నుల ప్రైమ్ జన్ తో పాటు 7500 టన్నుల గ్రీన్ అమోనియా, మెథనాల్, విమానయాన ఇంధనం తయారవుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు అంచనా విలువ నుమారు రూ. 1.85 లక్షల కోట్లు. మరోవైపు, ఐరోపా సంస్కరణల భాగస్వామ్యంతో కాకినాడలో ఏటా పది లక్షల టన్నుల గ్రీన్ అమోనియా ఉత్పత్తి కర్కూగారాన్ని నెలకొల్పుతున్నారు. దీనికోసం 1.3 గిగావాట్ల ఎలక్ట్రిక్ లైజర్లను ఆర్డర్ చేశారు. ఇది భారతీయే ఇప్పటివరకు ఇచ్చిన అతిపెద్ద ఆర్డర్. ఇందులో హృత్రిగా సౌర, పవన విద్యుత్తునే వినియోగిస్తారు. ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా ఐరోపా దేశాలకు అమోనియాను ఎగుమతి చేస్తారు. అమరావతిలో ఏర్పాటువుతున్న 'క్వాంటమ్ వ్యాలిటీ' సైటం గ్రీన్ ప్రైమ్ జన్ రంగానికి ఇతోధికంగా తోడ్సుడనుంది. ముఖ్యంగా వాతావరణం ఎక్కడ అనుకూలంగా ఉంటుంది? ఇంధనాన్ని ఎక్కడ నిల్వ చేయాలి? అనేది నిర్ణయించడానికి దేటా కీలకం. ఇందుకు అమరావతిలో అధివృద్ధి చెందుతున్న పెక్కాలజీ వాతావరణం అక్కరకు నస్యారి

సవాళ్లను అధిగమించడమే కీలకం
ప్రపంచ గ్రీన్ హైద్రోజన్ రంగంలో విధానాలు, నిబంధనలు, పెట్టుబడుల పరంగా ఐరోపా దేశాలు ముందంజలో ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ, భారత్ నుంచి గ్రీన్ హైద్రోజన్ దిగుమతికి అవి ఆసక్తి చూపుతున్నాయి. ఆస్ట్రేలియా సైతం పెద్దయొత్తున ఈ హరిత ఇంధనోత్పత్తిని చేపట్టి జపాన్ వంటి దేశాలకు ఎగుమతి చేయాలని భావిస్తోంది. ఇందియా వాటితో సమానంగా పోటీపడుతున్నప్పటికీ, కొన్ని సవాళ్ల తప్పడం లేదు. మన దగ్గర కిలో గ్రీన్ హైద్రోజన్ తయారీకి రూ. 450 వరకు ఖర్చుతోంది. ఈ భారాన్ని తగించుకోవాలంటే మెరుగైన ఉత్సత్తి విధానాలు చేపట్టడంతో పాటు చవగ్గా లభించే ఎలక్ట్రోలెజిరను అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. పైపులైన్లు, నిల్య కేంద్రాలు, భద్రతా ఏర్పాటును విస్తరించాలి. పునరుత్సవక విద్యుదుత్తప్తి సామర్యాన్ని గణనీయంగా పెంచుకోవాలి. కిలో హైద్రోజన్ తయారీకి దాదాపు తొమ్మిది లీటర్ల నీరు అవసరమవుతుంది. కాబట్టి, జల వనరుల నిర్వహణపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి సారించాలి. అమెరికా, ఐరోపా దేశాలు భాగిగా ప్రోత్సాహకాలు అందిస్తుండటంతో గ్రోబల్ మార్కెట్లో తీవ్ర పోటీ నెలకొంది. స్థిరంగా మాలిక సదుపాయాలను కల్పించడం, ప్రోత్సాహకర విధానాలు చేపట్టడం, పరిశోధనల కు ఊతమివ్వడం ద్వారా భారత్ ఈ

మార్కెట్ మార్కెట్ రాబ్రో రాజకీయ చిత్రం

కొనసాగించింది. అయితే రానురాను రెండు పాట్లల మధ్య విభేదాలు పొడసూపడంతో వాటి దారులు వేరుయ్యాయి. ఈలోగా ఎక్కనాథ్ ఇంద్ర నేతృత్వంలో మెజారిటీ శివసేన ఎంఎల్వెలు తిరుగుబాటు చేసి బిజెపితో చేతులు కలవడం, ప్రభుత్వంలో భాగస్వాములు కూడా కావడంతో శివసేన రాజకీయంగా బలహీనపడింది. గత అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్, శరద్ పవర్ నేతృత్వంలోని ఎన్సిపితో కలిసి మహా ఘర్టబంధున్గా ఏర్పడి పోతీ చేసినపుటీకి అధికారం దక్కపోగా ఊహించని రీతిలో ఘోర పరాజయం ఎదురైంది. మరో వైపు న్యాయస్థానాల్లో సైతం పాట్ల గుర్తు విషయంలో చుక్కెదురయింది ఈ పరిస్థితులల్లో ధాక్కే సోదరువిద్ధరూ ఒకటి కావడంతో మహారాష్ట్ర రాజకీయాలు పూర్తిగా మారిపోయే సంకేతాలు కనిపిస్తున్నాయి. పట్టణ ప్రాంత ఓటర్లలో ఇప్పటికీ శివసేన ప్రభావం బాగానే ఉంది. దీనితో ఈ వర్గం ఓటర్లు తమకు దూరమవుతారేమానన్న భయం బిజెపి నేతల్లో కనిపిస్తోంది. అదే జిగితే రాబోయి అసెంబ్లీ ఎన్నికలతోపాటు పార్లమెంటు ఎన్నికల్లోను దాని ప్రభావం పాటీపై ఉంటుందేమానని కమలనాథుల్లో అందోళన మొదలైంది. ధాక్కే సోదరులు ఒక్కడిక్కె కావడం అందరికన్నా ఎక్కువగా బిజెపి పంచన చేరి కొంతకాలం ముఖ్యమంత్రి పదవిని కూడా అనుభవించిన ప్రస్తుత ఉప ముఖ్యమంత్రి ఎక్కనాథ్ ఇంద్రేష్ ఎక్కువగా ఉండే అవకాశం ఉంది. శివసేనలో తిరుగుబాటు కారణంగా తనకై పడిన నమ్రకద్రోహి ముద్రను తొలగించుకోవడానికి ఆయన శతవిధాలుగా ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇప్పుడు ధాక్కే సోదరుల కలయికతో ఆ అప్పడధ మరింతగా బలపడే అవకాశం ఉంది. అంతేకాకుండా త్వరలో జరగబోయే మున్నిపల్లీ ఎన్నికలకు ముందు సంభవించిన ఈ పరిణామంతో పట్టణ ఓటర్లు ముఖ్యమంత్రి బృహన్ ముంబై కార్పొరేషన్లో పట్టు కోల్పోకుండా చూసుకోవడం ఆయన ముందున్న పెను సపాలని విశ్లేషకులు అంటున్నారు. బిజెపి నేతల్లో చాలామంది ఇప్పటికీ ఆయనను దీర్ఘకాలిక భాగస్వామికన్నా కూడా తాత్కాలిక మిత్రుడిగానే చూస్తున్నారు. ఇక కాంగ్రెస్ పార్టీకి తాజా పరిణామాలు మరిన్ని చిక్కులను తెచ్చిపెట్టునుంది. తన ఓటు బ్యాంక్ అయిన మస్సింలను బద్ద శత్రువులుగా చూసే, వీధి పోరాటాలకు దిగే రాజ్యాధికరేతో ఉద్ధవ చేతులు కలిపితే ఆ పాట్లేతో బంధాన్ని ఎలా కొనసాగించాలన్న డైలమా కాంగ్రెస్లో ఉంది. అయితే రాబోయి రోజుల్లో ధాక్కే సోదరులు ఏ విధంగా కలిసి పని చేస్తారనే దానిపైనే రాష్ట్రంలో రాజకీయ చిత్రం ఆధారపడి ఉండనేది రాజకీయ విశ్లేషకుల అభిప్రాయం.

తమిళనాట షోర ప్రమాద

చెప్పే తమికొనడులో ఘోర ప్రమాదం చోటు-చేసుకుంది. కడలూరు జిల్లా చెమ్మంగుప్పంలో ప్రైవేట్ స్కూల్ వ్యాస్‌ను రైలు థీకొట్టింది. రైలు వెళ్లే సమయానికి గేటు- వేయక పోవడంతో ఈ ఘోరం జిరిగినట్లు తెలుస్తోంది. ప్రమాదంలో ఇద్దరు విద్యార్థులు అక్కడికక్కడే మృతి చెందారు. ప్రాథమిక నివేదికల ప్రకారం 10 మందికి పైగా విద్యార్థులు తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఈ ఘుటనలో స్కూల్ వ్యాస్ నుజ్జనుజ్జ అయినట్లు- కనిపిస్తోంది. వెంటనే అప్రమత్తమైన స్థానికులు ఘుటనపై అధికారులకు సమాచారం అందించారు. హుటాపుచీణించారు రంగంర్కి దిగిన రెస్యూ సిబ్బంది గాయపడిన వారిని స్థానిక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి తరలించి సహాయక చర్చలు చేపట్టారు. కాగా, ఈ ఘుటనలో మృతుల సంఖ్య మరింత పెరిగే అవకాశం కనిపిస్తోంది.

ఎన్డీల పక్షాల ఉద్యోగ వాత!

A group photograph of Indian political leaders. In the center, Prime Minister Narendra Modi is wearing a light green Nehru jacket over a white kurta. To his left, Jyoti Basu is in a white suit with a blue and white striped shawl. Jagannath Patnaik is to the right of the Prime Minister, wearing a yellow kurta. Other leaders like Trinamool Congress members and others are visible in the background, all making the victory or peace sign with their hands.

విధించడంలో ఆర్థిక వ్యవస్థ ఇప్పుడు ఊహిరాడని స్థితికి చేరింది. ఇదంతా ఒక ఎత్తయితే విదేశీ విద్యుత్ చదువుకోవాలనే విద్యుత్పూలకు డాలర్ మారకం తీరని భారంగా మారింది. ఉన్నత చదువులకు వెళ్లాలనుకునే వారికి డాలర్ మారకం 86 రూపాయలకు పైనే కావడంతో తట్టుకోలేక పోతున్నారు. ఫీజులను డాలర్లలో చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. దీంతో ఫీజలు భారం తడిసి మోపెడు అవుతోంది. ఏటా వేలాది మంది మనదేశం నుంచి అమెరికా, లండన్, ఆస్ట్రేలియా, కెనడా వంటి దేశాలకు వెళుతుంటారు. వీరికి డాలర్ ఒక్కటే శరణ్యం. డాలర్ రేటు పెరగడం వల్ల ప్రతి ఒక్క విద్యుత్పీటిపై అదనపు భారం పడుతోంది. చదువుకుని తమకాళ్లమాద తాము నిలబడాలన్న లక్షలాది మంది విద్యుత్పూలకు ప్రభుత్వాల విధానాలు గుదిబండగా మారాయి. ఉన్నత చదువులు భారంగా మారుతున్నాయి. విదేశాలకు వెళ్లాలనుకున్న వారికి సవాల్గా మారింది. డబ్బున్నవాళ్లకు చదువుకునేలా ప్రభుత్వ విధానాలు ఉన్నాయి. పేదలు, మధ్య తరగతి వాళ్లకు ఎలాంటి ఒడిదుకులు లేకుండా విదేశాలకు వెళ్లి చదువుకునే పరిస్థితిలు కానరావడం లేదు. ఇప్పుడ్నీ కూడా ఎన్సెడిపీ పక్షాలు చర్చించాలి. మోహితో చర్చించి తగు నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. ఇక్కడ ఇంజనీరింగ్, మెడిసిన్ పూర్తి చేసి లేదా ఇతర డిగ్రీలతో విదేశాలకు వెళ్లాలనుకున్న వారికి ప్రదానంగా రెండు సమస్యలు

ఎదురవుతున్నాయి. ఒకటి రుణాల కోసం బ్యాంకుల చుట్టూ తిరగాల్సి వస్తోంది. బ్యాంకులు సజావుగా స్పందించడం లేదు. నానా కొర్లీలు పెట్టడంతో యూతన పడాల్సి వస్తోంది. డబ్బున్న వారికి రుణాలు అందుతున్నాయి. కానీ పేదలు మధ్య తరగతి వారికి రుణాలు ఇప్పడం లేదు. ఇకపోతే రుణం పొందినా.. దాని వద్దీ తడిసి మోపెడు అపుతోంది. విదేశాలకు వెళ్లి, చదువు పూర్తి చేసుకుని. ఉద్యోగం సంపాదించి వచ్చే సరికి రుణభారం మోయలేనంతగా పెరుగుతోంది. దీంతో సంపాదన అంతా చదువుకోసం తీసుకున్న రుణాన్ని వద్దీతో సహచరించడానికి సరిపోతుంది. దీనికి తోడు విదేశీయానం కూడా భారంగా మారింది. ఇంథన ధరల వల్ల విమానరంగం టీక్కెట్లను అమాంతంగా పెంచేసింది. దీంతో అమెరికా తదితర దేశాలకు వెళ్లాలనుకున్న వారికి టీక్కెట్లు భారంగా మారాయి. విదేశీ విద్య కావచ్చు, దేశీయంగా చదువుకునే విద్య కావచ్చు.. సామాన్యులకు అందుబాటులో ఉండేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. విద్యార్థులు స్వశక్తిమిమిద బతికేలా చేయాలి. విదేశాలకు వెళ్లే విద్యార్థులకు రుణాలను ఉదరంగా ఇచ్చేలా చూడాలి. అప్పుడే మన యువత తమకూళమిమిద తాము నిలబడగలుగుతారు. దేశీయంగా ఉన్నత చదువులు చదివే వారికి. విదేశాల్లో ఉన్నత విధ్యను అభ్యసించేందుకు వెళ్లేవారి కోసం ప్రత్యేక నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. బ్యాంకులు నామమాత్రపు గ్రాంటీలో, నామమాత్రపు వద్దీతో రుణాలు ఇచ్చేలా విధానాలు నరశీలకరించాలి. అందుకు కేద్రం వప్పీ భరించే పథకాన్ని ప్రవేశ పెడితే మరీ మంచిది. ఈ అంశాలను చర్చించే తైర్యం ఎన్నడిప్ప

వ్రావేలపై నిత్యకృత్యంగా ప్రమాదాలు

విజయవాడ, ఈ మధ్యరోడ్డు ప్రమాదాలు ఆందంగా కిలిగిన్నాయి. నాలుగు వరసల రోడ్డుపైనా ప్రమాదాలు తప్పడం లేదు. అతివేగంతో పాటు, మలుపులు, సరైన సూచికలు లేకపోవడం, రోడ్డు మరమ్మతుల చేపట్టక పోవడంకూడా కారణంగా చెప్పుకోవాలి. ఎపిలోని వలు రోడ్డు మృత్యు మార్గాలుగా మారుతున్నాయి. తిరుపతి. ప్రకాశం, విజయవాగరం, నెల్లూరు ఇలా ప్రతిచోటూ ప్రమాదాలు నిత్యకృత్య మయ్యాయి. వీటితో పాటు కర్నాలు ప్రావే మృత్యుమార్గమైంది. తరచూ ప్రావే ప్రమాదాలు జిల్లాలో మామూలయ్యాయి. తరచూ ఎక్కడో ఒక చోట ఫోర ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. ఘనటన జరిగినప్పుడు తప్ప మళ్ళీ అధికారులు పట్టించుకోవడం లేదనే విమర్శ ఉంది. ప్రమాదాలు జరిగినప్పుడు తప్ప మిగతా నమయాల్లో అధికారులు పట్టించుకోవడం లేదు. ప్రావేపై వేగం నియంత్రణ నిబంధనలు పాటించక పోవడమే దీనికి కారణం. దీంతో భద్రత లేపి స్వస్థంగా కనిపిస్తోంది. అంతలేని వేగంతో వాహనాలు దూసుకొల్పి రోడ్డు పైన నెత్తురు చిందుతున్నాయి. రహదారి నిబంధనలేపే అమలు కావడం లేదు. ప్రయాణికుల ప్రాణాలు గాల్లో కలిసిపోతున్నాయి. వెల్లూరి, డోన్, ప్యాపిలి ప్రాంతాల్లోని ప్రావేలో ఉన్న రహదారుల కూడక్క మలుపులు దేంజర్ జోస్సుగా మారిపోయాయి. జిల్లాలో 85 కిలోమిటర్ల మేర ఎన్పోచ్-44 ఉంది. కర్నాలు నుంచి వెల్లూరి, డోన్, ప్యాపిలి మాదుగా పోర్చుడై వరకు జిల్లా ప్రావే రహదారి ఉంది. ఈ ప్రాంతాల్లోని రహదారుల కూడక్క మలుపులు దేంజర్ జోస్సుయ్యాయి. డోన్ పరిధిలో ఆరు ప్రావే కూడక్క ప్రమాదాల నిలయాలయ్యాయి. ప్రావేపై అతివేగంగా వాహనాలు దూసుకొన్నాయి. నిబంధనల ప్రకారం ప్రావేపై వాహనాల వేగం 80 కిలోమిటర్లు మించరాదు. అయితే ఈ నిబంధనను వాహనాల ప్రైవర్లు అసలు పాటించడం లేదన్న విమర్శలున్నాయి. ముఖ్యంగా ప్రైవేట్ ట్రూపెల్స్ బస్సులు, వాహనాలు మితిమారిన వేగంతో వస్తున్నాయి. ప్రావేపై వేగనియంత్రణ చేయాల్సిన ఎంపీట అధికారులు, ప్రావే అధికారులు మొద్దునిద్ర వీడటం లేదన్న విమర్శలున్నాయి. ప్రావేపై వాహనాల వేగాన్ని నియంత్రించడంలో అధికారులు నిర్కల్పం ప్రదర్శిస్తున్నారు. దీంతో ఎంతో మంది ప్రాణాలు కోల్పోవలిసివస్తోంది. ప్రావే అధికారులు కనీస జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం లేదన్న విమర్శలున్నాయి. ప్రావేపై పాటించాలిన నిబంధనలకు తూట్లు పొదుసునారు. ప్రావే మలుపుల

హిందువుల్ వరదలతో అతలాకుతలం

సిమ్మా, హిమాచల్‌లో కురుస్తోన్న భారీ వర్షాలతో మండి జిల్లా తీవ్రంగా ప్రభావితమైంది. కాగా.. రుతుపవనాల రాకతో జాన్ 20 నుంచి కురుస్తోన్న వర్షాలకు హిమాచల్‌లో 70 మండికి పైగా ప్రాణాలు కోల్పోయారు. పటువురి ఆచూకీ గల్లంతయిందని రాష్ట్ర విపత్తి నిర్వహణ విభాగం వెల్లడించింది. భారత వాతావరణ విభాగం రాష్ట్రంలోని పది జిల్లాలకు రెడ్, ఆరెంజ్ అలర్డ్ జారీ చేసింది. ఇదిలాంటే.. మండి జిల్లాలోని తునాగ్ ప్రాంతంలోని కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్‌ను వరద నీరు ముంచేత్తిన సంగతి తెలిసిందే. అందులో ఉన్న బంగారం, నగదు ఏమైందో..? అని ఆందోళన వ్యక్తమవుతోంది. దాంట్లో ఉన్న బంగారు అభరణాలు, ఇతర విలువైన వస్తువులు కొట్టు-కొనిపోకుండా, దొంగల చేతిలో పడకుండా గ్రామస్థులు కాపలా కాస్తున్నారు. భారీ వర్షాలు, ఆక్ష్యుక వరదలు, కొండచరియలు విరిగిపడుతుండటంతో హిమాచల్ ప్రదేశ్ ప్రజల జీవితం దుర్భరంగా మారింది. ఎంతోమంది అయినవాళ్లను కోల్పోయి అనాధలుగా మారిపోతున్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఒక కుక్క అరువు.. 67 మంది ప్రాణాలను కాపాడింది. అక్కడి సియుతి గ్రామంలో జాన్ 30న అర్దరాత్రి ఒంతి గంట సమయంలో పెద్ద కొండచరియ విరిగిపడింది. ఆ గ్రామస్థుడు ఒకరు మాట్లాడుతూ.. ‘మా ఇంటి రెండోఅంతస్తులో ప్రతిరోజు ఓ శునకం నిద్ర పోతుంది. అయితే ఆరోజు ఉన్నట్టుండి అది వివరితంగా అరవడం మొదలుపెట్టింది. మరోవైపు కుంభవృష్టి వర్షం కురుస్తోంది. ఆ అరుపుల శబ్దానికి నేను లేచి దాని ద్వగ్గరకు వెళ్లాను. ప్రైకి వెళ్గా ఇంటిగోడకు పగుళ్లు కనిపించాయి. ఇంట్లోకి నీరు రావడం మొదలైంది. దాంతో వెంటనే కుక్కను కూడా కిందికి తీసుక్కి, అందరినీ నిద్ర లేపాను. ఇంతి చుట్టుపక్కల వాళ్ల ఇళ్ళకు వెళ్లి వారిని కూడా లేపి, సురక్షిత ప్రాంతానికి వెళ్లమని చెప్పాను. అలా దూరంగా వెళ్లామో, లేదో.. మా గ్రామంపై కొండచరియ విరిగిపడింది. పడుల సంఖ్యలో ఇళ్లు దానికింద నేలమట్టం అయ్యాయి. ఒక నాలుగైదు ఇళ్లు మాత్రం దెబ్బతినకుండా కనిపించాయని ఆయన వెల్లడించారు. ఇళ్లు ధ్వంసం కావడంతో గ్రామస్థులంతా తియంబాలా గ్రామంలోని నైనాదేవి ఆలయంలో ఆశ్రయం పొందుతున్నారు. సర్వం కోల్పోవడంతో అంతా నిరాశలో మునిగిపోయారు. కొందరు హైబీపేటో

ఎక్కడికి తెల్సున మనుషులను చంతడమేనా

నెల్లారు, ప్రతిపక్షంలో ఉన్నా మాజీ ముఖ్యమంత్రి జగన్ రెడ్డిలో మార్పు రాలేదని, ఇప్పుడైకీ హాలికాప్టర్లోనే తిరుగుతున్నారని విద్య, ఐటీ శాఖల మంత్రి నారా లోకేష్ అన్నారు. సోమవారం నెల్లారు పట్టణ నియోజకవర్గ టీడిపి కార్యకర్తలు, నేతలతో మంత్రి సమన్వయ సమావేశం నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా మంత్రి లోకేష్ మాట్లాడుతూ.. మాజీ ముఖ్యమంత్రి జగన్ రెడ్డి ఎక్కడికి వెళ్లినా మనమిన్న చంపుకుంటూ వెళ్తున్నారని.. వల్లాడు జిల్లా వర్యాటనలో ఒకరిని పరామర్థించడానికి వెళ్లి ముగ్గురిని చంపారని మండిపడ్డారు. 'జనసమాకరణ మనం చేయలేక కాదు.. మనవల్ల ప్రజలు ఇఖ్యంది పడకూడదు. కార్యకర్త కారు కిందపడితే కనీసం దిగి చూడలేదు. దిగి చూసి ఆసుపత్కి పంపించి ఉంటే బతికేవాడు. బాధిత కుటుంబం తల్లిని తీసుకువచ్చి కనీసం కూర్చోపెట్టలేదు. గ్రాన్ మంచినీరు అయినా ఇచ్చారా? సాంత కార్యకర్త చనిపోతే నిల్చాని రెండు భుజాలు తట్టి వెళ్లిపోయారు' అంటూ ఘైర్ అయ్యారు. వైసీపీ తిరును ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లాలని కార్యకర్తలకు సూచించారు. భైం బ్యాచ్సు, గంజాయి బ్యాచ్సు ప్రోత్సహిస్తున్నారని విమర్శించారు. వైఎస్ఎర్ హాయాంలోనే 164 మంది కార్యకర్తలను చంపారని.. అప్పుడే భయపడలేదని.. రప్పా, రప్పాకు భయపడతామా అని అన్నారు. ప్రతిపక్షంలో ఉండగా చంపుబాటు ఇంటి గేటు-కు తాళ్లు కట్టారని గుర్తుచేశారు. ప్రజాస్వామ్యంలో ఎవరి-కై-నా తిరిగి హక్కు ఉందన్నారు. కానీ తిరగమంటే మనమలను చంపుతున్నారని ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. నిబంధనలు పాటించమంటే ఎదురుదాడి చేస్తున్నారన్నారని మంత్రి

